18. БИЈЕНАЛЕ АРХИТЕКТУРЕ У ВЕНЕЦИЈИ 2023. ГОДИНЕ

Наслов 18. Међународне изложбе архитектуре Бијенала у Венецији 2023. године је

„**Лабораторија будућности**“.

„Нове технологије се стално појављују и нестају“ - изјавила је Лесли Локо (**Lesley Lokko)**, „и пружају нам увиде, без филтера, у живот у деловима света које вероватно никада нећемо посетити, а још мање разумети. Међутим, могућност да се истовремено види и оно што је близу, и оно што је далеко, је такође, како су то Ду Боа (Du Bois) и Фенон (Fanon) срочили, облик ‘двоструке свести’, унутрашњи сукоб свих подређених или колонизованих група, што је опис који важи за највећи део света, и не само за оно што је ‘тамо’, у такозваном свету у развоју, трећем свету и арапском свету, већ и за оно што је ‘овде’, у метрополама и пределима северног дела света. У Европи говоримо о мањинама и разноликости, али је истина заправо да су мањине на Западу глобална мањина и да је разноликост наш стандард. Постоји једно место на овој планети на коме се сва та питања једнакости, расе, наде и страхова састају и спајају. То је Африка. На неком антрополошком нивоу, ми смо сви Африканци. И то што се догађа у Африци, догађа се свима нама“.

ИЗЈАВА ЛЕСЛИ ЛОКО, Уметничке директорке /кустоскиње Бијенала у Венецији

„Пре света, Африка је заиста лабораторија будућности. Ми смо најмлађи континент света, чија је просечна старост једнака половини старости Европе и Сједињених Држава, и за деценију млађа од Азије. Ми смо континент који се од свих континената на свету најбрже урбанизује, и чија је стопа раста на годишњем нивоу готово 4%. Тај брзи и у великој мери непланирани раст се уопштено говорећи одвија на рачун животне средине и екосистема на локалном нивоу, што нас доводи у стварне услове у којима се одвијају климатске промене и на регионалном, и на планетарном нивоу. Ми смо и даље континент на коме је најнижа стопа вакцинације од само 15%, али и поред тога, континент на коме је забележен најмањи број смртних случајева и зараза, са значајном разликом коју научна заједница и даље није у стању да у потпуности објасни. И поред тога што смо тако често били на погрешној страни наде и историје, отпорност, ослањање само на сопствене снаге и дуга, дуга историја здравствене заштите у основним јединицама локалних заједница су изненада нарушили равнотежу у нашу корист. Дуга и трауматична историја принудних миграција кроз трансатлантску трговину робљем је основа на којој се данас у читавом свету воде непрекидне борбе за грађанска права и цивилизованије друштво. Када се говори о декарбонизацији, лако се заборавља да су црна тела била прве јединице рада које су покретале европску империјалну експанзију која је обликовала савремени свет. Расна једнакост и климатска правда су два лица истог новчића.

Нада је, и поред свега, моћна валута. Имати наду, значи бити човек. На дубоко личном нивоу, ја дугујем своје присуство овде данас неуморним захтевима које су постављале и за које су се бориле генерације пре мене за праведнији и инклузивнији свет у коме су људи једнаки. Та

визија савременог, разноликог и инклузивног друштва је заводљива и убедљива, али све док је она само слика, то је опсена. Неопходно је нешто што није тек представа, а архитекте су кроз историју кључни играчи у превођењу слика у стварност.

Друго, само Венецијанско бијенале је такође нека врста лабораторије будућности, време и простор у коме се одвијају спекулације о релевантности дисциплине за *овај* свет — и за свет који тек треба да настане. Данас се реч „лабораторија“ уопштено говорећи више повезује са научним експериментисањем и ствара у уму слике посебне врсте просторије или зграде. Међутим, истраживање Ричарда Сенета (Richard Sennett) речи „радионица“, из које је настала реч „лабораторија“, продубљује концепт мултидисциплинарних научноистраживачких напора на један другачији начин. У старом свету, и у Кини, и у Грчкој, радионица је била најзначајнија институција око које се одвијао грађански живот. У раздобљу након америчког грађанског рата, Букер Т. Вашингтон (Booker T Washington), бивши роб, осмислио је пројекат у оквиру кога су ослобођени робови који су се опорављали од ропства напуштали домове, обучавали на два модела институција, Институтима „Хемптон“ (Hampton) и „Тускиџи“ (Tuskegee), и након тога враћали у своје заједнице. Значајно је што би се током њиховог привременог пресељења, заснивале сарадње кроз непосредно искуство и свакодневне контакте међу њима као једнакима. Ми замишљамо нашу изложбу као неку врсту радионице, као лабораторију у којој архитекте и практичари из проширеног поља креативних дисциплина извлаче примере из њихових савремених пракси којима се за публику – и за учеснике, и за посетиоце - исцртава пут који треба исцртати, тако што за себе замишљају шта би будућност могла да им донесе“.

ИЗЈАВА РОБЕРТА ЋИКУТА (ROBERTO CICUTTO), Председника Бијенала у Венецији

„У свету је увек било мноштво културних неспоразума: све до почетка двадесетог века, Европа је сматрала афричку уметност варварском и неразумљивом, а Европљани су почели да гледају Банту маске другим очима тек након што су их на то натерале провокације уметничких авангарди; само су културне елите знале шта су статуе на Ускршњим острвима: обични људи су у Европи, па можда и у Кини, када се догоди да виде њихове фотографије, осуђивали еротске скулптуре на храмовима у Индији као непристојне и безумне: хришћани су се саблажњавали када су следбеници других религија представљали своја божанства у облику животиња, заборављајући при том да је трећа особа у Светом тројству у западном хришћанству вековима била представљана у облику голубице“. (Одломак из *„Lectio Magistralis“,* обраћања Умберта Ека министрима културе на инаугурацији Миланске изложбе (Expo di Milano) 2015. године.)

„Ја данас овде наводим ове речи због тога што верујем да ће и 18. Међународна изложба архитектуре коју је поставила Лесли Локо имати много тога да каже о тим темама. Као нека врста ажурирања, седам година након тог догађаја. Лесли показује одлучност и храброст када користи две речи у наслову који је дала, које су се временом истрошиле, али које су незаменљиве – „лабораторија и будућност“ – да би повратила пун значај њихових значења.

Разумећете како њен приступ делује у великој мери као предлог пакта између посетилаца и Бијенала, света архитектуре и културе уопште. Ово је Изложба која ће, на основу веома практичних премиса и веома специфичних становишта, погледати право у очи представника земаља учесница, и свих оних који ће се сјатити у Ђардине, Арсенале и Град Венцију. Све то, како би се говорило свету, који је прави разлог зашто кустос преузима на себе одговорност за организацију Међународне изложбе Бијенала“.

Извор: https://www.labiennale.org/en/architecture/2023